

Képzés a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított vagy
vádolt gyermekekkel foglalkozó ügyvédek számára:
Útmutató oktatók számára

Oktatók számára készült útmutató

CLEAR-Rights is co-funded by the Justice Programme of the European Union (2014-2020).

Képzés a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított vagy vádolt gyermekekkel foglalkozó ügyvédek számára: Útmutató oktatók számára

CLEAR Rights – Képzési csomag

2022. március

Ezt a dokumentumot a DCI Belgium készítette a CLEAR-Rights projekt keretében.

Ez az oktatók számára készült útmutató az Európai Unió Igazságügyi Programjának társfinanszírozásával megvalósuló CLEAR-Rights projekt egyik eredménye. A projektet a Terre des hommes magyarországi regionális központja vezeti és a Terre des hommes Románia, a PILnet, az Alliance of Lawyers for Human Rights (Ügyvédek Szövetsége az Emberi Jogokért, Franciaország), a Defence for Children International (Nemzetközi Gyermekvédelmi Szervezet, Belgium) és a Defence for Children (Gyermekek védelme, Hollandia) együttműködésével valósítja meg.

Ezt az útmutatót Eva Gangneux (DCI Belgium) írta, Laurent Beauthier (DCI Belgium), Emna Mzah Miralles (DCI Belgium), Marcos de Barros (Tdh Magyarország), Mariama Diallo (Tdh Magyarország), Silvia Randazzo (Tdh Magyarország), Zsuzsanna Rutai (PILnet), Giulia Patanè (PILnet), Victoire Nonne (AADH), Noanne Tennesson (AADH), Mihai Enache (Tdh Románia), Sharon Detrick (DCI ECPAT NL), valamint Eva Huls (DCI ECPAT NL) támogatásával és hozzájárulásával.

Brüsszel, 2022

Terre des hommes
Helping children worldwide.

PILnet

**DEFENCE for
CHILDREN**
The Netherlands

aadh
Alliance des Avocats
pour les droits de l'Homme

**DEFENCE FOR CHILDREN
INTERNATIONAL**
BELGIUM
THE WORLDWIDE MOVEMENT FOR CHILDREN'S RIGHTS

A CLEAR-Rights projekt az Európai Unió 2014-2020-ig tartó időszakra vonatkozó Igazságügyi Programjának társfinanszírozásával valósul meg. A jelen dokumentum tartalma kizárólag a szerzők véleményét tükrözi, és az ő kizárólagos felelősségi körükbe tartozik. Az Európai Bizottság nem vállal felelősséget az ebben a dokumentumban foglalt információk felhasználásáért.

Az Európai Unió
Igazságügyi
Programja (2014-
2020) által
társfinanszírozott
projekt.

MIÉRT A CLEAR-RIGHTS

Európában számos gyermek számára a bűnügyi igazságszolgáltatás továbbra is igazságtalan. A CLEAR-Rights célja annak biztosítása, hogy minden bűncselekménnyel vádolt vagy gyanúsított gyermek számára elérhető legyen az ingyenes, szakosodott jogi segély.

KIKET VONUNK BE

A CLEAR-Rights támogatja a jogi segítségnyújtó és a pro bono rendszerekben dolgozó szakembereket, a gyermekjogi érdekelteket és a törvénnyel összeütközésbe került gyermekeket.

MIVEL FOGLALKOZUNK

A gyakorló jogi szakembereket gyermekbarát jogi segítségnyújtásra oktadjuk, és erősítjük a gyermekjogi szakemberek közötti együttműködést.

A gyermekjogi tanácsok értéklik és alakítják a minőségértékelési eszközöket, és a gyermekek eljárási jogaival kapcsolatos érdekvédelmi rendezvényeket szerveznek.

HOL

A projekt Magyarországra, Romániára, Belgiumra, Franciaországra és Hollandiára összpontosít. Eszközeit és anyagait egész Európában terjesztik.

A CLEAR-Rights projektet a Terre des hommes magyarországi regionális központja vezeti a Terre des hommes Romania, a PILnet, az Alliance of Lawyers for Human Rights (Ügyvédek Szövetsége az Emberi Jogokért, Franciaország), a Defence for Children International (Nemzetközi Gyermekvédelmi Szervezet, Belgium) és a Defence for Children (Gyermekek védelme, Hollandia) partnereként.

További információért olvassa be a QR-kódot

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	9
Miért van szükség erre a képzési útmutatóra?	9
Instrukciók potenciális oktatók számára	10
Hogyan olvassa ezt az útmutatót?	10
Képzési útmutatók Franciaország, Belgium, Hollandia, Románia és Magyarország számára.....	12
Az oktató etikája és szemléletmódja	12
Az Útmutató tartalma	12
A képzési program bemutatása.....	14
Üdvözlés	14
A szervezet bemutatása, valamint az oktatók és a résztvevők bemutatkozása – 15 perc.....	14
A CLEAR-Rights projekt bemutatása, valamint az ülés napirendjének ismertetése – 15 perc	14
1. modul – A törvénnyel összeütközésbe került gyermekeket érintő büntetőeljárások speciális jellemzői, ismerete és elmagyarázása a gyermekeknek.....	15
A bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt vagy amiatt elítélt gyermekek igazságszolgáltatási rendszere általános filozófiájának bemutatása – 20–30 perc	16
Prezentáció: A nemzeti szintű eljárás különböző szakaszainak bemutatása a törvénysértéstől a szabadon bocsátásig – 50 perc.....	16
Gyakorlat – Ki kicsoda? – 30 perc.....	17
A gyermekkorú gyanúsított jogai a rendőrsőrsön – 20 perces brainstorming	17
A gyermek eljárási jogai a bírói meghallgatás során – 15 perces brainstorming.....	18
A gyermekek tájékoztatása a jogairól és az eljárásról: Gyermekbarát támogatás és szerepjáték – 50 perc.....	18
A „Mi történhet következőnek?” elnevezésű séma bemutatása – 15 perc.....	19
A gyermek tájékoztatása – Szerepjáték – 30 perc.....	19
Összefoglalás – Tanácsok – 5 perc.....	20
2. modul – Gyermekbarát igazságszolgáltatás – Az elmélettől a gyakorlatig	22
Brainstorming: Mit jelent az Ön számára a „gyermekbarát igazságszolgáltatás”? A definíció közös meghatározása – 15 perc	22
Prezentáció: Mi is az a gyermekbarát igazságszolgáltatás? Az Európa Tanács iránymutatásai tartalmának bemutatása – 60 perc	22
Esettanulmány – Hogyan alkalmazhatók a gyermekbarát igazságszolgáltatás alapelvei? – 45 perc	23
3. modul – A törvénnyel összeütközésbe került gyermekekkel foglalkozó ügyvéd szerepe: a gyermekek szószólója.....	24
Egy fiatal személy helyében – egy esetet szimuláló szerepjáték – 45 perc	24
Hallgassuk meg, hogy mit mondanak a fiatalok – 25 perc	25

Mit mondanak más szakemberek? – Egyéb szakemberek beszámolója – 15 perc.....	26
Mit mondanak az európai és nemzetközi normák? – 30 perc	26
A Pro bono ügyvédek különleges szerepe (fakultatív tevékenység a résztvevők döntésének függvényében) – 15 perc.....	26
4. modul – A törvénnyel összeütközésbe került gyermekkel/serdülővel való kommunikáció módja – Az információk gyermekbarát módon való átadása.....	27
Szerepjáték – 60 perc	28
A kommunikációról szóló PowerPoint prezentáció rövid gyakorlatokkal – kb. 1 óra 30 perc.....	28
5. modul – Pszichológiai fogalmak: gyermekpszichológia, serdülőkori fejlődés, és bevezetés a traumatudatos ügyvédi tevékenységbe	29
Prezentáció a serdülőkori pszichológiáról, valamint a törvénnyel összeütközésbe került gyermekekkel kapcsolatos sajátosságokról – 60 perc.....	30
Prezentáció a bűnelkövetéshez kapcsolódó traumáról – 30 perc.....	30
Tűrészhatár – Traumával/szorongással kapcsolatos reakciók, és bevezetés a „traumatudatos ügyvédi tevékenységbe” – 15 perc.....	31
Mikor kell az ügyvédnek fiatalkorú ügyfelét más szakemberhez irányítani? A mentális egészségi állapot felmérésére szolgáló lista (CLEAR Rights Iránymutatások) – 15 perc	31
Az öngondoskodás elemei, valamint az ügyvédek másodlagos traumatizációja – 20 perc	31
6. modul – A gyermekek jogainak védelmével foglalkozó nemzetközi mechanizmusok.....	33
Az ENSZ-, valamint az európai mechanizmusok bemutatása – 60 perc.....	33
Az mechanizmusok előnyeinek és hátrányainak elemzése – 20 perces gyakorlat	34
Esettanulmány: Melyik mechanizmust vegyem igénybe fiatalkorú ügyfelem jogainak védelméhez? – 30 perc.....	34
Etikai szempontok – Brainstorming és PowerPoint prezentáció – 10 perc.....	34
7. modul – Pro Bono 101 / Alaptételek és jó gyakorlatok.....	36
Prezentáció arról, hogy mi is az a pro bono jogi támogatás, és mi nem minősül annak – 15 perc.....	36
Prezentáció arról, hogy miképpen kutathatók fel a pro bono ügyek – 15 perc	36
Jó gyakorlatok – 30 perc	37
A képzési program összegzése és értékelése	39
Összegzés – 15 perc.....	39
Értékelőlapok – 10 perc.....	39
Általános következtetés	40
Bibliográfia és egyéb hasznos eszközök oktatók számára:.....	41

Bevezetés

Miért van szükség erre a képzési útmutatóra?

Amikor egy gyermeket bűncselekmény elkövetésével vádolnak, büntetőeljárás alá vonnak, vagy elítélnék, olyan igazságszolgáltatási rendszerrel kénytelen szembesülni, amely nagyon gyakran nem igazodik kellőképpen az ő mint gyermek sajátos szükségleteihez. Ebben az összefüggésben a gyermekek jogainak, különösen az eljárási jogaiknak a védelme nagymértékben függ attól, hogy minőségi és megfelelő jogi segítségnyújtásban részesülnek-e.

Ahhoz azonban, hogy az ügyvédek megfelelő segítséget és képviselést tudjanak nyújtani a gyermekeknek az ilyen helyzetekben, nemcsak speciális jogi ismeretekre és készségekre van szükség (pl. a gyermekekre vonatkozó eljárásokkal vagy az őket megillető különleges eljárási jogokkal kapcsolatosan), hanem arra is, hogy képesek legyenek felhasználni más tudományágak (pl. a pszichológia) ismereteit, valamint ún. puha készséget (pl. annak az ismerete, hogy hogyan lehet hatékonyan kommunikálni a gyermekkel) is.

Számos európai és ENSZ norma előírja, hogy a jogi segítségnyújtást biztosító szolgáltatóknak feltétlenül szükséges szakirányú alap- és továbbképzésen részt venniük ahhoz, hogy képesek legyenek segítséget nyújtani a gyermekeknek. A nemzetközi normák előírják többek között, hogy a képzéseknek multidiszciplinárisnak kell lenniük, és lehetővé kell tenniük a szakemberek számára, hogy a gyermekek jogaira, a gyermekekkel való kommunikációra, az eljárások gyermekekhez igazítására, a gyermekpszichológiára, valamint a gyermekek fejlődésére vonatkozó ismereteket és gyakorlati készségeket szerezzenek.

Az Európa Tanács gyermekbarát igazságszolgáltatásról szóló iránymutatásai például kimondják, hogy *„A gyermekekkel, valamint a gyermekekért dolgozó szakembereknek szükséges interdiszciplináris képzésben kell részesülniük a különböző korcsoportokba tartozó gyermekek jogaival és szükségleteivel, valamint a hozzájuk igazított eljárásokkal kapcsolatosan. A gyermekekkel közvetlen kapcsolatban álló szakembereknek képzésben kell részesülniük azzal kapcsolatosan, hogy hogyan kell kommunikálni a különféle életkorokban, valamint fejlődési szakaszokban lévő gyermekekkel, és a különösen sebezhető helyzetben lévő gyermekekkel.”*¹

Ennélfogva javasolt, hogy a hatóságok biztosítsanak a gyermekjogokkal és az ifjúsággal kapcsolatos kérdésekkel foglalkozó szakirányú, haladó, valamint ingyenes alapozó képzéseket az ügyvédek számára. Ezen túlmenően a gyermekekkel kapcsolatos igazságszolgáltatásra vonatkozó kérdésekre is kiterjedő folyamatos szakirányú képzést is javasolniuk kell.

Ez az útmutató ehhez a törekvéshez kíván csatlakozni annak érdekében, hogy fejlessze az ügyvédek készségeit, hogy a gyermekek számára végzett munkájukat a lehető legjobb módon tudják teljesíteni.

¹ Guidelines of the Committee of Ministers of the Council of Europe on child-friendly justice (Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának iránymutatása a gyermekbarát igazságszolgáltatásról), 2010. november, 23. oldal, elérhető online itt: <https://rm.coe.int/16804b2cf3>

Instrukciók potenciális oktatók számára

Ez az útmutató 7 modul tartalmaz: arra kérjük az oktatókat, hogy kombinálják és igazítsák ezeket vagy néhányat közülük az adott nemzeti vagy helyi kontextushoz annak érdekében, hogy megfeleljenek a gyermekjog területén dolgozó ügyvédek szakirányú képzési igényeinek, továbbá hogy célzott képzési kínálatot tudjanak biztosítani azoknak az ügyvédeknek, akik bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt, vagy amiatt elítélt gyermekeket képviselnek vagy kívánnak képviselni.

Ezek a modulok a nemzetközi normák arra vonatkozó előírásainak figyelembe vételével kerültek kidolgozásra, hogy mit kell tartalmazniuk a gyermekekkel foglalkozó jogászok képzéseinek. Az útmutató figyelembe veszi továbbá azt is, hogy az európai országokban a gyermekeket képviselni kívánó ügyvédek képzettségi szintje nem azonos, így a továbbképzéssel kapcsolatos igényeik is eltérőek.

Bátorítjuk az oktatókat, hogy az ebben az útmutatóban javasolt modulok kiválasztásával és kombinálásával állítsák össze a legmegfelelőbb képzési programot, a rendelkezésre álló konkrét időkeret függvényében akár le is rövidítve azokat. Ebből a célból kifolyólag az oktatóknak mindig figyelembe kell venniük és először fel kell mérniük az ügyvédek sajátos képzési igényeit a helyi környezetükben.

Franciaországban például az AADH (Alliance of Lawyers for Human Rights – Ügyvédek Szövetsége az Emberi Jogokért) egynapos képzést szervez a *pro bono* alapon dolgozó, valamint a jogsegélyt nyújtó ügyvédek számára a következő nappirenddel: a nap bevezetése, 1. modul, 5. modul, 7. modul, a nap lezárása.

Hogyan olvassa ezt az útmutatót?

Minden egyes modul a következő elemeket tartalmazza:

A modul konkrét célkitűzései: Annak érdekében, hogy segítsük az oktatókat a képzésükhöz leginkább megfelelő modulok kiválasztásában és azoknak a potenciális résztvevők számára történő előadásában, minden egyes modulhoz adunk egy áttekintést arról, hogy a képzésben részt vevők miket fognak megtanulni az adott modul végére.

Készségek: Az e modulok során megszerzett készségek kapcsolódhatnak a nemzetközi joghoz, a nemzeti joghoz, de más tudományágakhoz, például a pszichológiához vagy a puha készségekhez is.

Időtartam: Minden egyes résznél meg van adva egy tájékoztató jellegű időkeret. Az egyes gyakorlatok és előadások hossza ugyanakkor a helyi adaptációtól függ. Ezért azt tanácsoljuk az oktatóknak, hogy teszteljék le előzetesen az időbeosztást, és ne hagyatkozzanak teljes mértékben az ebben az útmutatóban javasolt időkeretekre.

Miért érdemes ezt a modult választani, és mi a hozzáadott értéke?

Ez a képzési útmutató a gyermekek ügyeivel foglalkozó ügyvédek képzési igényeinek, valamint a nemzetközi normák gyermek ügyivel foglalkozó jogászok képzésére vonatkozó rendelkezéseinek elemzése alapján került kidolgozásra. Minden egyes modul esetében ez a rész mutatja be a modul hozzáadott értékét e két elem tükrében.

Tartalom

Ez a rész ismerteti a modul főbb lépéseit.

A modulhoz szükséges anyagok: Minden egyes modul alatt fel vannak sorolva a főbb tartalmak feldolgozásához szükséges anyagok. Ezek az anyagok általában PowerPoint prezentációkat (diákat és azok leírását az egyes diák megjegyzés rovatában), gyakorlatokat, valamint további munkadokumentumokra való hivatkozásokat tartalmaznak.

Egyéb források: A kiegészítő anyagok elolvasása segíti az oktatókat a várható kérdésekre való felkészülésben, valamint a még pontosabb információk felkutatásában. Az ebben az útmutatóban kínált modulok némelyike a gyermekek számára nyújtott jogi segítségnyújtásról szóló meglévő anyagok adaptációja; ezekben az esetekben az anyagot megjelöljük a további források között.

Más ikonok a javasolt tevékenység típusának kiemelésére szolgálnak:

Közös fejlesztés vagy adaptáció a gyermekekkel: A gyermekek hangjának a képzésbe való beépítése nagyon fontos, és hozzájárul a Gyermekek Jogairól Szóló Egyezmény 12. cikkének végrehajtásához. Néhány modulban külön is felhívjuk a figyelmet a nemzeti kontextushoz való hozzáigazítás során megkérdezett gyermekek beszámolóinak beépítésére a lehetőségére. Mindazonáltal arra kérjük az oktatókat, hogy minden egyes modulban adjanak teret a gyermekek által elmondottaknak is.

Prezentáció: A képzés során felhasznált anyagok többsége az oktató(k) által készített prezentáció, amely az útmutató egyes moduljaihoz kínált PowerPoint prezentációra épül.

Gyakorlat: A különböző modulokhoz különféle kiscsoportos gyakorlatokat javasolunk. A képzés nagyszerű lehetőség arra, hogy a szakemberek megosszák egymással nézeteiket, a kihívásokat, amelyekkel szembenéznek, valamint az ígéretes gyakorlatokat: ezek a kiscsoportos gyakorlatok elősegítik az efféle interakciókat.

Brainstorming: A képzésben részt vevők a saját területük szakértői, ezért az ötletbörzék lehetővé teszik számukra, hogy megosszák a különböző témákkal kapcsolatos gondolataikat és észrevételeiket a többi résztvevővel. Ezekben a tervezett eszmecsereken túl az oktatókat arra ösztönözzük, hogy mindig

segítsék elő a résztvevők részvételét (minden egyes gyakorlat és előadás során).

Szerepjáték: A képzésben részt vevőket arra buzdítjuk és kérjük meg, hogy képzeljék magukat egy másik személy (gyakran egy gyermek) helyébe. A modulok ezért szerepjátékokat is tartalmaznak, amelyek közül néhány esettanulmányokon alapul.

Képzési útmutatók Franciaország, Belgium, Hollandia, Románia és Magyarország számára

A jelen képzési útmutató felhasználásra került a CLEAR-Rights projekt franciaországi (AADH), belgiumi francia nyelvű közösségbeli (DCI Belgium), hollandiai (DCI ECPAT NL), romániai (Tdh Románia) és magyarországi (PILnet) partnerei helyi képzéseinek kidolgozásához.

Az ezekhez az országokhoz igazított képzési anyagok az alábbi weboldalon találhatóak meg: ...

Az oktató etikája és szemléletmódja

Azokat az oktatókat, akik ennek az útmutatónak a felhasználásával kívánnak képzést szervezni ügyvédek számára, az alábbiakra ösztönözzük:

- Alakítsanak ki és tartsanak fenn barátságos és megbízható környezetet a résztvevők közötti, valamint a résztvevők és az oktatók közötti pozitív interakciókkal;
- Ösztönözzék a résztvevőket az aktív részvételre ;
- Ismerjék el, hogy a résztvevők saját területük szakértői, és ösztönözzék őket a tapasztalataik megosztására;
- Adjanak át gyermekek jogain alapuló ismereteket a résztvevőknek (a Gyermekek Jogairól Szóló Egyezménynek megfelelően);
- Ütemezzenek be megfelelő szüneteket.

Az Útmutató tartalma

Ez az útmutató az alábbi modulokat tartalmazza:

- A képzési program bemutatása;
- 1. modul – A törvénnyel összeütközésbe került gyermekeket érintő büntetőeljárások speciális jellemzői, ismerete és elmagyarázása a gyermekeknek
- 2. modul – Gyermekebarát igazságszolgáltatás – Az elmélettől a gyakorlatig
- 3. modul – A törvénnyel összeütközésbe került gyermekekkel foglalkozó ügyvéd szerepe: a gyermekek szószólója
- 4. modul – A törvénnyel összeütközésbe került gyermekkel/serdülővel való kommunikáció módja – Az információk gyermekebarát módon való átadása
- 5. modul – Pszichológiai fogalmak: gyermekpszichológia, serdülőkorú fejlődés, és bevezetés a traumatudatos ügyvédi tevékenységbe
- 6. modul – A gyermekek jogainak védelmével foglalkozó nemzetközi mechanizmusok
- 7. modul – Pro Bono 101 / Alapelvek és jó gyakorlatok

- A képzési program összegzése és értékelése

Az egyes modulok tartalmát – a gyakorlatokat és az elméleti előadásokat – egy PowerPoint prezentáció mutatja be részletesebben, amely az alábbi weboldalon érhető el: ...

A képzési program bemutatása

30 perc

Lépések

Üdvözlés

Üdvözlje a résztvevőket, és ha van rá idő, kezdje a foglalkozást egy olyan rövid feladattal, amely feloldja a hangulatot.

A hangulat feloldására szolgáló feladatra vonatkozó javaslat: a résztvevők fejezzék be az alábbi mondatot: „A fiataikorúakkal foglalkozó jogász...”, írják le gondolataikat egy cetlire, majd a cetlik segítségével vagy a Mentimeter használatával készítsenek egy szófelhőt.

A szervezet bemutatása, valamint az oktatók és a résztvevők bemutatkozása – 15 perc

Javasoljuk, hogy az oktatók először mutatkozzanak be, valamint mutassák be a képzésnek otthont adó egyesületet vagy szervezetet: ez segít a résztvevőknek kontextusba helyezni a képzést és annak tartalmát. Ezután adják át a szót a résztvevőknek, hogy néhány szóban ők is bemutatkozhassanak, és elmondhassák, mit várnak a képzéstől: egy kicsit többet megtudni a résztvevőkről fontos mind a tréner számára – ez lehetővé teszi, hogy a képzés tartalmát a résztvevőkhöz igazítsa –, mind pedig a többi résztvevő számára, akik így jobban megismerhetik egymást. A képzési program keretében a különböző gyakorlatok során dolgozzanak együtt fognak dolgozni, ezért fontos a köztük elősegíteni a jó kommunikációt. Ezenkívül a gyermek képviselője alkalmanként megköveteli a más szakemberekkel való együttműködés képességét és/vagy azt is, hogy az ügyvéd tanácsot kérjen egy kollégájától. A képzésnek ennél fogva küldetése az is, hogy elősegítse ezeket a találkozásokat, kapcsolatfelvételeket.

A CLEAR-Rights projekt bemutatása, valamint az ülés napirendjének ismertetése – 15 perc

Ugyancsak elengedhetetlen a CLEAR-Rights projekt bemutatása a résztvevők számára, tekintettel arra, hogy ez a képzés ennek a projektnek a keretében került kidolgozásra. „A foglalkozás bevezetése” című PowerPoint segítségével mutassa be néhány percben a projektet (annak célkitűzéseit, a projektet megvalósító egyesületeket, az érintett országokat, az Európai Bizottság által nyújtott finanszírozást, és összpontosítson a projekt keretében kidolgozott különféle szakmai anyagokra, amelyek a későbbiekben hasznosak lehetnek a résztvevők számára). Ezután ugyanennek a PowerPointnak a segítségével ismertesse a foglalkozási nap napirendjét.

„A foglalkozás bevezetése” című PowerPoint prezentáció
Jelenléti ív

Gyakorlati
szempontok

Kérje meg a résztvevőket, hogy írják alá a jelenléti ívet.

1. modul – A törvénnyel összeütközésbe került gyermekeket érintő büntetőeljárások speciális jellemzői, ismerete és elmagyarázása a gyermekeknek

1. A bűncselekmény elkövetésével gyanúsított vagy vádolt gyermekekre vonatkozó egyedi eljárásokkal kapcsolatos ismeretek megszerzése;
2. A gyermekek eljárási jogaira, valamint a jogorvoslati lehetőségekre vonatkozó ismeretek megszerzése;
3. Gyermekebarát anyagok felfedezése annak érdekében, hogy a résztvevők megfelelően el tudják magyarázni az eljárást a gyermekkorú ügyfélnek.

Jog, nemzeti jog, eljárási jogok, nemzetközi jog (néhány), a gyermek tájékoztatása.

Kb. 4 óra

Miért érdemes
ezt a modult
választani, és
mi a
hozzáadott
értéke?

Ez a modul **elsősorban jogi témájú**, és akkor érdemes beépíteni a képzésbe, ha az ügyvédek általánosságban nem rendelkeznek a gyermekekkel kapcsolatos egyedi eljárásokra vonatkozó ismeretekkel, vagy ha a rendszert nemrégiben reformálták meg az Ön országában.

Ez a modul lehetőséget ad arra, hogy:

- A résztvevők **pontos jogi tájékoztatást kapjanak az alkalmazandó nemzeti jogról és eljárásokról**
- **Megfogalmazzák a nemzetközi normák tartalmára és végrehajtására vonatkozó első gondolatokat** (a résztvevők nemzeti joga megfelel-e a nemzetközi követelményeknek, és ha igen, milyen mértékben?)
- **Elkezdjenek foglalkozni** azzal a ténnyel, hogy a gyermekek igazságszolgáltatásával kapcsolatos ügyekben ezeknek az eljárási **jogoknak az érvényesítése olyan készségeket és hozzáállást is igényel, amelyek nem pusztán jogi jellegűek** (pl. a gyermeknek joga van ahhoz, hogy tájékoztatást kapjon a jogairól, ami azt jelenti, hogy a gyermekeket az életkoruknak és körülményeiknek megfelelő nyelvezetben szükséges tájékoztatni).
- **A résztvevők egy olyan gyermekebarát nyelven megfogalmazott anyagot kapjanak**, amelyet az eljárási szabályok leendő gyermek ügyfeleik részére történő bemutatása során felhasználhatnak (az eljárás sémája).

Tartalom

Az eljárások országonként nagyon eltérőek, és a résztvevők tudásszintje elsősorban a célközönségtől függ, ebből kifolyólag az alábbi struktúra csupán egy javaslat, és előfordulhat, hogy Ön néhány lépést el kíván hagyni és/vagy módosítani szeretne az időtartamon.

A bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt vagy amiatt elítélt gyermekek igazságszolgáltatási rendszere általános filozófiájának bemutatása – 20–30 perc

A modulnak ez az első része a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt vagy amiatt elítélt gyermekek igazságszolgáltatási rendszerének megközelítését, főbb elemeit, valamint normáit mutatja be.

Kezdje azzal, hogy ismerteti a főbb nemzetközi és európai normákat (az ENSZ, az EU és az Európa Tanács normáit), majd röviden mondjon el néhány alapvető információt az Ön országában működő rendszer megközelítéséről (a gyermekekkel kapcsolatos igazságszolgáltatásról szóló főbb jogszabály, az ifjúsággal kapcsolatos igazságszolgáltatásról szóló kódex, vagy akár az e jogszabályokat előkészítő dokumentumok is mind jó magyarázattal szolgálhatnak az Ön országában a gyanúsított vagy vádolt gyermekek igazságszolgáltatási rendszerének filozófiájára és céljaira vonatkozóan).

Ezeknek az információknak az ismerete fontos előfeltétele annak, hogy a tényleges eljárás bemutatható legyen az ügyvédek részére, mivel így nem csak érteni fogják magának az eljárásnak a mibenlétét, de azt is, hogy mire kellene törekedniük, és hogy mik legyenek az általános célkitűzéseik.

Prezentáció: A nemzeti szintű eljárás különböző szakaszainak bemutatása a törvényszerűtől a szabadon bocsátásig – 50 perc

A bűncselekmény elkövetésével gyanúsított vagy vádolt gyermekeket képviselni kívánó, vagy azt eseti jelleggel vállaló ügyvédeknek többebb szükséges tudniuk a gyermekekre vonatkozó speciális eljárásról. Ebből az okból kifolyólag a modulnak ezen második részében azt javasoljuk az oktatóknak, hogy egy körülbelül 50 perces előadás keretében mutassák be az eljárás nemzeti szintű sajátosságait.

Arra ösztönözzük az oktatókat, hogy ebben az előadásban alábbiakra is térjenek ki:

- A releváns nemzeti jogforrások: az Alaptörvény, a jogszabályok, a Kódex, vagy bármely más jellegű szabályozás rendelkezései, továbbá, amennyiben releváns, a vonatkozó joggyakorlat;
- A gyermek fogalmának, valamint a büntetőjogi felelősség korhatárának meghatározása;
- Az eljárás különböző szakaszainak átfogó bemutatása (elgazítás, ítélethozatal, büntetés/intézkedés végrehajtása, fellebbezés), valamint a részt vevő szervek ismertetése (Létezik a gyermekekre specializálódott bűnüldöző hatóság? Létezik a gyermekekre szakosodott ügyész, ifjúsági ügyekkel foglalkozó bíró, gyermekvédelmi szolgálat stb...?);
- Emelje ki az ügyvédnek a nemzeti jog és joggyakorlat szerinti szerepét (pl. az eljárás mely szakaszaiban kellene jelen lennie (fizikailag) az ügyvédnek?);

- A bűncselekmény elkövetésével gyanúsított/vádolt gyermekkel szemben alkalmazható különféle intézkedések/büntetések áttekintése.

Gyakorlat – Ki kicsoda? – 30 perc

Ennek a szereplőkre és intézményekre fókuszáló gyakorlatnak a célja annak a biztosítása, hogy a résztvevők integrálják az előző részben bemutatott információkat, és emellett ismerjék mindazokat a szereplőket és intézményeket, amelyek egy gyermek ügyében felléphetnek, mint pl. a gyermekvédelmi intézmények, pszichológusok, szociális munkások, stb. Ennélfogva lehetővé teszi az Ön számára, hogy bemutassa ezeknek a szereplőknek és intézményeknek a szerepét és küldetését.

Készítsen egy diagramot, amely külön-külön keretekben mutatja be az eljárás különböző szakaszait (nyomozati szak, tárgyalás-előkészítési szak, tárgyalási szak, ítéletvégrehajtási szak, fellebbezés stb.). Készítsen egy listát az érdekelt felekről (rendőrség, sértett, ügyész, bíró, esküdtszék, fellebbviteli bíróság, ügyvéd, közvetítői szolgálat, ifjúsági pártfogói szolgálat stb.). Ossa a résztvevőket 3–4 fős csoportokra, és kérje meg őket, hogy beszéljék meg, hogy az egyes érdekelt felek az eljárás mely szakaszában milyen szerepet töltenek be. 15–20 perc elteltével a résztvevők térjenek vissza és mutassák be meglátásaikat, valamint vitassák meg azokat az egész csoporttal: a beszélgetés végére az információk révén teljessé válik a kép az egyes szereplőknek az eljárás során betöltött szerepéről.

Láss erre a feladatra egy példát a modul PowerPoint prezentációja „Ki kicsoda?” című 3. részének 18. diáján.

A gyermekkorú gyanúsított jogai a rendőrsön – 20 perces brainstorming

Alapvető fontosságú az ügyvédek számára, hogy a fiatal ügyfelek jogainak tiszteletben tartása biztosítva legyen a rendőrséggel való kapcsolatba kerülésük során. Kötelességük ezenfelül tájékoztatni az ügyfeleiket a jogaikról. Egy brainstorming keretében győződjön meg arról, hogy a résztvevők tisztában vannak-e ezekkel a jogokkal, és tudják-e, miképpen reagáljanak, ha ezeket a jogokat nem tartják tiszteletben vagy megsértik. Ez a beszélgetés arra is jó lehetőséget biztosíthat egyes résztvevők számára, hogy beszámoljanak olyan, általuk tapasztalt gyakorlatokról, amelyek ellentétesek a gyermekek jogaival (a gyermekek jogainak egyszeri vagy rendszerszintű megsértései). Ebben az esetben adja meg a lehetőséget a többi résztvevőnek, hogy javaslatokat tegyenek a lehetséges jogorvoslati lehetőségekre/lépésekre, és ha nem tesznek ilyeneket, akkor az oktatók fogalmazzanak meg ezekre vonatkozó javaslatokat az ügyvéd számára.

Indítsa el a beszélgetést azzal, hogy felkéri a résztvevőket, hogy válaszoljanak az alábbi kérdésre: Mik a gyermekkorú gyanúsított jogai a rendőrség által történő fogva tartása során?

Írja fel a táblára/flipchartra vagy a PowerPoint prezentáció egy külön diájára a résztvevők válaszait.

A beszélgetés végén győződjön meg arról, hogy érintette a következő kérdéseket:

- A gyermek ahhoz való joga, hogy felhívja a szüleit, gyámját vagy más személyt
- A hallgatáshoz való jog
- A vádról történő tájékoztatáshoz való jog
- Az ügyvéd igénybevételéhez való jog (a tárgyalás előtt és alatt)
- A tolmácshoz való jog
- A távozáshoz vagy maradáshoz való jog
- A fogvatartás maximális időtartama
- Az orvosi ellátáshoz való hozzáférés
- A tárgyalásról készült jegyzőkönyv elolvasása és módosítása
- A rendőrség által alkalmazott, végső eszközként szolgáló kényszerítő eszközök

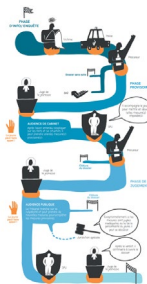
A gyermek eljárási jogai a bírói meghallgatás során – 15 perces brainstorming

A bírói meghallgatás a törvénnyel összeütközésbe került gyermekekkel kapcsolatos eljárások másik rendkívül fontos része. Szánjon 10–15 percet arra, hogy újabb brainstormingot folytasson a résztvevőkkel. Ha egyes résztvevők olyan általuk észlelt gyakorlatokról számolnak be, amelyek ellentétesek a gyermekek jogaival (a gyermekek jogainak egyszeri vagy rendszerszintű megsértései), a többi résztvevő javaslatokat tehet a lehetséges jogorvoslati lehetőségekre/lépésekre, és ha nem tesznek ilyeneket, akkor az oktatók adjanak javaslatokat az ügyvéd számára a lehetséges lépések tekintetében.

Indítsa el a beszélgetést azzal, hogy felkéri a résztvevőket, hogy válaszoljanak az alábbi kérdésre: Mik a gyermekek jogai a bírói meghallgatás előtt és alatt? Írja fel a táblára/flipchartra vagy a PowerPoint prezentáció egy külön diájára a résztvevők válaszait.

A beszélgetés végén győződjön meg arról, hogy érintette a következő kérdéseket:

- A gyermek (kötelező) részvétele
- Az ügyvéd jelenléte
- Az ügyvéd általi tájékoztatás a meghallgatás előtt
- A hallgatáshoz való jog
- A meghallgatáshoz/részvételhez való jog
- Az ügyvéd általi tájékoztatás a tárgyaláson történő meghallgatást követően
- Tolmácsolás
- A bírósági tárgyaláson történő meghallgatás időtartama
- Kényszerítő eszközök/személyi szabadságot korlátozó intézkedések alkalmazása stb.

A gyermekek tájékoztatása a jogaikról és az eljárásról: Gyermekebarát támogatás és szerepjáték – 50 perc

A gyermekek ügyvédjeinek rendkívül fontos feladata az, hogy megfelelően tájékoztassák a gyermekeket a jogaikról és az eljárásról. A modul ezen utolsó részének célja, hogy:

- Egy olyan gyermekebarát dokumentumot biztosítson a résztvevők számára, amelyet felhasználva elmagyarázhatják a fiatalok az eljárás menetét (a „Mi történhet következőnek?” elnevezésű séma)
- A résztvevőket egy olyan helyzetbe helyezze, amelyben az adott szituációra és a gyermek egyedi szükségleteire szabva kell tájékoztatniuk a gyermeket

(játékkártyák/szerepjáték)

- Lezárásként egy listát biztosítson a számukra a gyermek tájékoztatásával kapcsolatos tanácsokról

A „Mi történhet következőnek?” elnevezésű séma bemutatása – 15 perc

Adaptálja az [itt](#) elérhető linken bemutatott eljárási rendszert a saját országa eljárásrendjéhez, majd mutassa be azt az ügyvédeknek, hogy a jövőben alkalmazhassák a fiatal ügyfeleikkel való kapcsolatuk során.

A rendszernek az adott nemzeti kontextushoz történő hozzáalakításához minden szükséges információt megtalál az alábbi linken elérhető, a folyamatot lépésről-lépésre bemutató kézikönyvben: <https://lachild.eu/wp-content/uploads/2021/11/Step-by-step-Manual-How-to-adapt-it.pdf> (akár magát az iránymutatást is hozzáigazíthatja a nemzeti kontextushoz). → **A CLEAR-Rights partnerek számára segítséget tudok nyújtani a rendszer adaptálásának technikai részében.**

Osszon ki nyomtatott példányokat a résztvevők számára, és indítson el egy rövid beszélgetést a gyermekbarát támogató dokumentációnak a fiatalok ügyfelek tájékoztatása során történő felhasználásáról. A résztvevőket bátorítani kell arra is, hogy amennyiben használnak gyermekbarát anyagokat, úgy osszák meg azokat egymással.

A gyermek tájékoztatása – Szerepjáték – 30 perc

Ez a szerepjáték lehetőséget ad a résztvevőknek arra, hogy gyakorolják, hogyan tájékoztassák fiatal ügyfeleiket a jogaikról, valamint az eljárásról. Mindegyik ügyvédnek be kell töltenie az ügyvéd és a gyermek szerepét is.

A képzés előtt: Igazítsa „A fiatal személyek tájékoztatása a jogaikról és az eljárásról” című, 6. részben található modul PowerPointjén szereplő kártyákat a saját országa nyelvéhez és/vagy szükség szerint annak kontextusához. Nyomtassa ki a kártyákat.

A szerepjáték lépései:

1. Kérje meg a résztvevőket, hogy álljanak párokba;
2. Mindegyik párnak adja oda a PowerPointon található 8 kártyát, pontosabban a párok „A” tagjának az „A” kártyákat, a „B” tagjának pedig a „B” kártyákat;
3. A pároknak kb. 20 percük van eljátszani a 4 szituációt. Tájékoztassa a résztvevőket arról, hogy más-más információkat fognak látni attól függően, hogy az ügyvéd vagy a gyermek szerepét játsszák-e el. Az ügyvédet eljátszó résztvevőknek az a feladata, hogy megfelelően tájékoztassák a gyermeket a jogairól és az eljárásról. Minden szituáció esetében 4–5 percük van erre, amely alatt végig kell menniük a következő lépéseken: a szituáció elolvasása, a szituáció eljátszása, jegyzetelés a kártyákra, a játék befejezése és a benyomások, valamint a kártyára írt gondolatok megosztása a partnerrel.
4. Adjon 5 percet a csoportnak arra, hogy visszatérhessenek a helyükre, és

átgondolhassák a szerepjáték során általuk tapasztalt főbb kihívásokat.

⇒ Hangsúlyozza a résztvevők felé, hogy nagyon fontos belehelyezkedniük a karakterük szerepébe: miközben eljátsszák a szerepüket, ne harmadik személyben beszéljenek, hanem valóban testesítsék meg a rájuk osztott karakter szerepét.

Összefoglalás – Tanácsok – 5 perc

[„A törvénnyel összeütközésbe került gyermekek részére biztosított gyermekbarát jogi segítségnyújtással kapcsolatos iránymutatás – Ajánlások és inspiráló gyakorlatok a jogi segítségnyújtást biztosító szolgáltatók és szakpolitikai döntéshozók számára”](#) című dokumentum 41–43. oldala alapján foglalja össze a gyermek tájékoztatására vonatkozó főbb információkat. Az ezzel az összefoglalással kapcsolatos információkat lásd a PowerPoint 28. és 29. diáján.

- Az „1. modul – A törvénnyel összeütközésbe került gyermekeket érintő büntetőeljárások” című PowerPoint prezentáció és az abban szereplő megjegyzések
- Nyomatott diagram, valamint az intézmények és szereplők listája a „*Kicsoda?*” című gyakorlathoz
- A „*Mi történhet következőnek?*” című, gyermekekre vonatkozó eljárásrend (az „*Ismerd meg a jogaidat útmutatóból!*”) (résztevőnként 1 nyomatott példányban)
- A szerepjátékhoz tartozó kártyák

A modul előkészítéséhez **tekintse meg és használja a mellékelt PowerPoint prezentációt.** Az alábbi dokumentumokban további információkat is találhat:

Guidelines for child-friendly Legal aid for children in conflict with the law – Recommendations and inspiring practices aimed at legal aid providers and policy makers (A törvénnyel összeütközésbe került gyermekek részére biztosított gyermekbarát jogi segítségnyújtással kapcsolatos iránymutatás – Ajánlások és inspiráló gyakorlatok a jogi segítségnyújtást biztosító szolgáltatók és szakpolitikai döntéshozók számára): https://lachild.eu/wp-content/uploads/2021/10/LA-CHILD_EN_LowRes.pdf

Defence for children international (DCI) – Belgium, Practical Guide for Lawyers – How to defend a child in conflict with the law?, My Lawyer, My Rights project (Gyakorlati útmutató ügyvédeknek: Hogyan védjük meg a törvénnyel összeütközésbe került gyermekeket?, Az én ügyvédem, az én jogaim projekt, <https://lachild.eu/wp-content/uploads/2016/05/PRACTICAL-GUIDE-FOR-LAWYERS.pdf>

Guide for children in conflict with the law, *Know your Rights* (Az „*Ismerd a jogaidat*” című, a törvénnyel összeütközésbe került gyermekek számára szóló útmutató) <https://lachild.eu/wp-content/uploads/2021/11/Know-ur-rights->

[FinalBrochureEN.pdf](#)

The step-by-step manual to adapt the Guide to your national context (Az útmutató nemzeti kontextushoz igazítását lépésről-lépésre bemutató kézikönyv)

<https://lachild.eu/wp-content/uploads/2021/11/Step-by-step-Manual-How-to-adapt-it.pdf>

UN Committee on the rights of the Child, General Comment n°24 on children's rights in the child justice system CRC/G/GC/24 (Az ENSZ Gyermekjogi Bizottságának 24. sz. általános megjegyzése a gyermekek jogairól a gyermekek ügyében történő igazságszolgáltatásban CRC/G/GC/24)

<https://documents-dds->

[ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G19/275/57/PDF/G1927557.pdf?OpenElement](https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G19/275/57/PDF/G1927557.pdf?OpenElement)

2. modul – Gyermekbarát igazságszolgáltatás – Az elmélettől a gyakorlatig

1. Fedezzék fel [az Európa Tanács gyermekbarát igazságszolgáltatásról szóló iránymutatásait](#), ezek alapelveit, valamint azt, hogy hogyan alkalmazhatók ezek az alapelvek a gyakorlatban az eljárás során (a rendőrsőn, az eljárás előtt, az eljárás alatt, vagy az eljárás után);
2. Értsék meg, hogy miképpen alkalmazhatják ezeket az alapelveket a mindennapi gyakorlatukban, amikor a törvénnyel összeütközésbe kerültek gyermekek ügyeivel foglalkoznak.

Nemzetközi jog, gyermekjogok, eljárási jogok

Kb. 2 óra

Miért érdemes ezt a modult választani, és mi a hozzáadott értéke?

Ez a modul bevezetést nyújt a gyermekbarát igazságszolgáltatásba, annak alapelveibe (részvétel, a gyermek mindenek felett álló érdeke, méltóság, hátrányos megkülönböztetés elleni védelem, jogállamiság), valamint abba, hogy ezek az alapelvek miképpen ültethetők a gyakorlatba. Az Európa Tanácsnak a fent említett, a gyermekbarát igazságszolgáltatásról szóló iránymutatásai különösen hasznosak a gyermekekkel való munka sajátosságainak, valamint annak a megértéséhez, hogy a gyermekek jogai az igazságszolgáltatási eljárásokban miképpen érvényesíthetők, mivel ezek az iránymutatások az általános irányvonalak kijelölésén túl nagyon hasznos gyakorlati tanácsokat is adnak a gyermekek jogainak érvényesítésével kapcsolatban.

Tartalom

Ez a modul a DCI Belgium által a Belgiumban dolgozó ügyvédek, valamint más, gyermekekkel foglalkozó szakemberek számára létrehozott és rendszeresen megszervezett képzés angol nyelvű átdolgozása.

Brainstorming: Mit jelent az Ön számára a „gyermekbarát igazságszolgáltatás”? A definíció közös meghatározása – 15 perc

A brainstorming során kérje meg a résztvevőket arra, hogy kis, 4–5 fős csoportokban közösen alkossák meg a „gyermekbarát igazságszolgáltatás” fogalmát.

Prezentáció: Mi is az a gyermekbarát igazságszolgáltatás? Az Európa Tanács iránymutatásai tartalmának bemutatása – 60 perc

Az ehhez a modulhoz biztosított PowerPoint prezentáció az Európa Tanács gyermekbarát igazságszolgáltatásról szóló iránymutatásainak főbb elemeit

tartalmazza: a gyermekbarát igazságszolgáltatás fogalmát, alkalmazási körét, célját, alapelveit, valamint azt, hogy mit írnak elő ezek az alapelvek az eljárás egyes szakaszaiban (a rendőrségi szakaszban, a tárgyalás során, azt követően stb...).

Esettanulmány – Hogyan alkalmazhatók a gyermekbarát igazságszolgáltatás alapelvei? – 45 perc

A résztvevőknek kis, 4–5 fős csoportokban kell elemezniük egy olyan gyermek helyzetét, aki az igazságszolgáltatással néz szembe, és meg kell vizsgálniuk, miképpen alkalmazhatók a gyermekbarát igazságszolgáltatás alapelvei ebben a helyzetben.

- „2. modul – Gyermekbarát igazságszolgáltatás – Az elmélettől a gyakorlatig” című PowerPoint
- Nyomtatott esettanulmány

[Guidelines of the Committee of Ministers of the Council of Europe on child-friendly justice](#) (Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának iránymutatásai a gyermekbarát igazságszolgáltatásról)

3. modul – A törvénnyel összeütközésbe került gyermekekkel foglalkozó ügyvéd szerepe: a gyermekek szószólója

A modul célja, hogy megvitatásra kerüljön az ügyvédnek a törvénnyel összeütközésbe került gyermekek esetében fennálló szerepe. A nemzetközi jog szerint az ügyvédnek mindenkor a gyermek szószólójának kell lennie, és konkrét kötelezettségekkel rendelkezik, így többek között az eljárás minden egyes szakaszában jelen kell lennie, tájékoztatnia kell a gyermeket, továbbá védelmet kell nyújtania a személyi szabadságuktól megfosztott gyermek számára. Nem minden ügyvéd tudja azonban pontosan, hogy a nemzetközi normák szerint mi is a szerepe, holott ez fontos követelmény ahhoz, hogy a gyermekek számára megfelelő jogi segítséget nyújthasson. Ahhoz, hogy igazán megértsük, mi is a gyermekekkel foglalkozó ügyvéd szerepe, és miképpen tudja azt betölteni, fontos, hogy a gyermekek és az egyéb szakemberek szemével lássuk azt.

Ez a modul a következőket kínálja: a nemzetközi normákból, valamint a gyermekektől és az egyéb szakemberektől származó inputok, továbbá a résztvevők közötti eszmecserék segítségével a gyermekek ügyeivel foglalkozó ügyvéd szerepének, valamint annak az elemzését és megértését, hogy miképpen lehet ezt a szerepet teljes mértékben betölteni.

Puha készségek, nemzetközi jog

Kb. 2 óra 10 perc

Miért érdemes ezt a modult választani, és mi a hozzáadott értéke?

A nemzetközi normák megismerése mellett a résztvevőknek lehetőségük lesz arra, hogy a gyermekek és más szakemberek beszámolóí révén gazdagítsák gyakorlati ismereteiket. Az ebben a modulban javasolt gyakorlat (egy szerepjáték) és a tanúvallomások konkrét példákkal szolgálnak a résztvevőknek arra vonatkozóan, hogy miképpen lehet a nemzetközi normákat és ajánlásokat végrehajtani *(pl. egy olyan tanúvallomás meghallgatása, amelyben egy fiatal elmondja, hogy ügyvédje hogyan építette (vagy nem építette) ki a vele szembeni bizalmat).*

Tartalom

Egy fiatal személy helyében – egy esetet szimuláló szerepjáték – 45 perc

Ebben a feladatban a résztvevőket kis csoportokba osztja, és arra kéri

őket, hogy lépjenek egy meggyanúsított vagy megvádolt fiatal helyébe, és írják le, hogy mi az, amit az ügyvédjüktől elvárnak.

Keresse meg a „3. modul – A törvénnyel összeütközésbe került gyermekekkel foglalkozó ügyvéd szerepe” című modulhoz tartozó PowerPointban található 5 esetet. Alkosson csoportokat, és magyarázza el a feladatot a résztvevőknek.

⇒ Hangsúlyozza a résztvevők felé, hogy nagyon fontos behelyezkedniük a karakterük szerepébe: miközben eljátsszák a szerepüket, egyes szám első személyben beszéljenek („Én ... vagyok” – a szituációban szereplő fiatal személy neve – vagy „Szerintem...”).

▷ Hangsúlyozza azt is, hogy számos dolog, amit elvárnak, az ügyvéd puha készségein, valamint hozzáállásán múlik.

Adjon mindegyik csoportnak egy-egy esettanulmányt, hagyja a csoportokat 10–15 percre dolgozni az esettanulmányon, majd kérje meg a csoportokat, hogy a gyakorlat második felében (15–20 perc) osszák meg az észrevételeiket a többi résztvevővel.

Hallgassuk meg, hogy mit mondanak a fiatalok – 25 perc

Minden egyes fiatal más és más, másképpen értelmez egy-egy helyzetet, és más elvárásokat támaszt az ügyvédjével szemben. Miután a résztvevők megpróbálták egy fiatal személy szerepébe helyezkedni, hallgassa meg velük együtt a törvénnyel összeütközésbe került fiatalok beszámolóit, akik elmondják, hogy mi az, amit értékelték, és mi az, amit nem tartottak megfelelőnek az ügyvédjükkel való kapcsolatukban.

A képzés előtt az oktató készítse interjút egy vagy több olyan fiatallal, akinek vagy akiknek már van tapasztalata az igazságszolgáltatással, és tegye fel a következő kérdéseket:

- Volt ügyvédje?
- Bízott az ügyvédjében?
- Ha igen, mi miatt bízott benne?
- Ha nem, mi miatt nem bízott benne?

Az oktató az etikai elvek, a titoktartás és a gyermekek jogainak tiszteletben tartásával köteles lefolytatni az interjút ezekkel a fiatalokkal.

Vetítsen le egy felvételt, és kérje meg a résztvevőket, hogy osszák meg a gondolataikat róla. Vetítsen le egy másik felvételt, és ismét kérje meg a résztvevőket, hogy osszák meg a gondolataikat róla.

Végül vetítse le a magyarországi Ifjúsági Tanácsadó Testület által készített videót. Az Ifjúsági Tanácsadó Testület fiatal tagjai az előző tanúvallomásokban szereplőkétől eltérő szemszögből beszélnek, mivel ők nem rendelkeznek a törvénnyel való összeütközéssel kapcsolatos tapasztalatokkal. Két kérdésre adnak választ:

- Milyen az ideális ügyvéd szerintük?
- Hogyan néz ki egy biztonságos környezet szerintük?

Vetítse le a videót, és kérje meg a résztvevőket, hogy osszák meg a gondolataikat róla.

Mit mondanak más szakemberek? – Egyéb szakemberek beszámolóí – 15 perc

Ezúttal a fiatalok igazságszolgáltatási eljárásaiban részt vevő egyéb szakemberek szemszögéből javasoljuk (újra) felfedezni a gyermekek ügyeivel foglalkozó ügyvédek szerepét. A 3. modul PowerPoint prezentációjában találja meg ezeknek a szakembereknek a beszámolóit, amelyeket Belgiumban az LA Child projekt², majd a CLEAR Rights projekt során gyűjtöttek össze. Arra kérjük Önt, hogy a nemzeti szinthez való adaptálásuk során az országában a különféle szakemberektől összegyűjtött beszámolókat is illessze be.

A gyermekek ügyeivel foglalkozó ügyvédeknek a rájuk bízott feladatok teljesítése érdekében képesnek kell lenniük arra is, hogy együttműködjenek egyéb szakemberekkel, a modulnak ez a része pedig ezzel a kérdéssel foglalkozik.

Olvassa fel (vagy vetítse le) az egyéb szakemberek PowerPointon található beszámolóit, és kérje fel a résztvevőket, hogy reagáljanak azokra.

Mit mondanak az európai és nemzetközi normák? – 30 perc

A PowerPoint prezentáció segítségével (amely az LA Child által készített, [„A törvénnyel összeütközésbe került gyermekek részére biztosított gyermekbarát jogi segítségnyújtással kapcsolatos iránymutatás – Ajánlások és inspiráló gyakorlatok a jogi segítségnyújtást biztosító szolgáltatók és szakpolitikai döntéshozók számára”](#) című dokumentumon alapul) mutassa be, hogy a nemzetközi normák szerint mi a szerepük és feladatuk a törvénnyel összeütközésbe került gyermekeket képviselő ügyvédeknek.

Az ügyvéd szerepének a nemzetközi normák prizmáján keresztül történő elméleti bemutatása lehetővé teszi számunkra, hogy összefoglaljuk a beszélgetés során felmerült főbb elemeket, továbbá új perspektívát adjunk azoknak: méghozzá a nemzetközi jog perspektíváját.

A Pro bono ügyvédek különleges szerepe (fakultatív tevékenység a résztvevők döntésének függvényében) – 15 perc

A PowerPoint prezentáció segítségével mutassa be, mi is az a *pro bono*

² Az LA Child projekt a Law Institute of the Lithuanian Center for Social Sciences (a Litván Társadalomtudományi Központ Jogi Intézetének) koordinálásával, és Belgiumban a DCI Belgium, Albániában pedig a Center for Integrated Laws and Practices (Integrált Jogok és Gyakorlatok Központjának) vezetésével valósult meg. A projekttel kapcsolatos további információk az alábbi oldalon érhetők el: <https://lchild.eu/the-projects/lchild/presentation-of-the-project/>

jogi támogatás, és hogyan szervezhető meg az a gyermekek ügyeivel foglalkozó ügyvédek számára.

- „3. modul – A gyermekek ügyeivel foglalkozó ügyvéd szerepe ...” című PowerPoint prezentáció
- Nyomatott esettanulmányok a modulnak az „Egy fiatal személy helyében – egy esettel kapcsolatos szerepjáték” című első részéhez (a PowerPointon megtalálható)
- Hangszórók a videó- és hangfelvételek lejátszásához
- Felvétel egy vagy két, a törvénnyel való összeütközéssel kapcsolatos tapasztalatokkal rendelkező fiatal személyről, amint az ügyvédjük jelenlétében számolnak be tapasztalataikról.

Az LA Child által készített, [„Guidelines for child-friendly legal aid for children in conflict with the law, Recommendations and inspiring practices aimed at legal aid providers and policy makers”](#) (A törvénnyel összeütközésbe került gyermekek részére biztosított gyermekbarát jogi segítségnyújtással kapcsolatos iránymutatás – Ajánlások és inspiráló gyakorlatok a jogi segítségnyújtást biztosító szolgáltatók és szakpolitikai döntéshozók számára) című dokumentum

4. modul – A törvénnyel összeütközésbe került gyermekkel/serdülővel való kommunikáció módja – Az információk gyermekbarát módon való átadása

A modul célja, hogy az elméleti előadások és a gyakorlati foglalkozások váltakozása révén fejlessze a résztvevők gyermekbarát kommunikációval kapcsolatos készségeit. Pontosabban azt, hogy hogyan kell megfelelő módon tájékoztatni, valamint meghallgatni egy fiatal ügyfelet.

Puha készségek, a gyermekek igényeihez igazodó kommunikáció

Kb. 2 óra 30 perc

Miért érdemes ezt a modult választani, és mi a hozzáadott értéke?

A gyermekek ügyeivel foglalkozó ügyvédek munkájában kulcsfontosságú a gyermekek igényeihez igazított kommunikáció, ugyanakkor a gyermekbarát módon történő kommunikáció ritkán (vagy egyáltalán nem) szerepel az ügyvédek alapképzésében. Az egyetemi jogi karokon általában éppen az ellenkezőjére tanítják a joghallgatókat: arra képezik ki

őket, hogy miképpen használják a szakzsargont, és hogyan kommunikáljanak az igazságszolgáltatási rendszerben. Ezek a kommunikációs készségek teljesen ellentétesek azzal, amit a gyermekbarát kommunikáció jelent. Európa-szerte ritkán találni olyan, az igazságügyi szakemberek számára szervezett folyamatos képzést, amely a gyermekbarát kommunikációról szól.

Ez a modul mind közül az egyik legfontosabb, ezért kifejezetten ajánljuk az oktatóknak, hogy építsék be azt a képzésükbe. A legtöbben gyakran nem is vagyunk tudatában annak, hogy a kommunikációs stílusunkban milyen „hibákat” követünk el, és megeshet, hogy számos ügyvéd sincs tisztában ezekkel a hiányosságokkal, ebből kifolyólag pedig nem is találja azt olyan érdekesnek... talán éppen ez az oka annak, hogy érdemes részt venniük egy erről szóló képzésen!

Oktató

Tartalom

Szerepjáték – 60 perc

A résztvevőknek a gyermek és az ügyvéd közötti interakció gyakran előforduló helyzeteibe helyezésével, valamint az e helyzetekkel való szembesítésével a résztvevők képessé válnak arra, hogy azonosítani tudják a fiatal ügyfelekkel való kommunikáció során felmerülő akadályokat, továbbá arra ösztönzik őket, hogy osszák meg egymással az ezen akadályok leküzdésére szolgáló jó gyakorlatokat és megoldásokat. A szerepjáték két szituációt tartalmaz: az oktatók a PowerPoint prezentációban megtalálják a szerepjátékhoz tartozó utasításokat, a szituációk leírását, valamint a karakterlapokat.

A kommunikációról szóló PowerPoint prezentáció rövid gyakorlatokkal – kb. 1 óra 30 perc

A szerepjáték lehetővé tette a résztvevők számára, hogy azonosítani tudják a fiatal ügyfelekkel való érdemi kommunikáció néhány jelentősebb akadályát. A résztvevők közösen megoszthatták egymással a lehetséges megoldásokat, valamint a példaértékű gyakorlatokat. A most következő elméleti előadás célja, hogy összefoglalja ezeket az akadályokat, újakat mutasson be, továbbá kifejtse a fiatal ügyfelekkel való kommunikáció javítását célzó megközelítéseket és technikákat.

Ez a PowerPoint prezentáció a gyermekek jogaiért dolgozó szervezetek által kidolgozott különféle gyakorlati útmutatók és eszközök adaptációja (ezek mindegyike fel van sorolva az „Egyéb források” pontban). A prezentáció fő forrása ugyanakkor a „Manual: Advancing the Defence Rights of Children Manual for Practitioners” (A gyermekek védelemhez való jogának előmozdítása – Kézikönyv gyakorló szakemberek számára) című kézikönyv, kiváltképpen annak a kommunikációról szóló 5. fejezete. Ez a kézikönyv az International Juvenile Justice Observatory, az APADOR-

CH Comitetul Helsinki, a Magyar Helsinki Bizottság és a Leideni Egyetem partnereként a Fair Trials által koordinált és az Európai Unió Jogok, egyenlőség és polgárság programja (2016–2018) által finanszírozott projekt eredményeinek egyike.

- „4. modul – Kommunikáció” című PowerPoint prezentáció
- Nyomtatott szituációleírások és karakterlapok a szerepjátékhoz (a PowerPoint prezentációban megtalálható).

A Fair Trials által koordinált és az International Juvenile Justice Observatory-val, az APADOR-CH Comitetul Helsinki-vel, a Magyar Helsinki Bizottsággal és a Leideni Egyetemmel együttműködésben kidolgozott [„Advancing the Defence Rights of Children Manual for Practitioners”](#) (A gyermekek védelemhez való jogának előmozdítása – Kézikönyv gyakorló szakemberek számára) című kézikönyv, 5. fejezet „Kommunikáció”.

[Quality Standards for legal assistance for children suspected and/or accused – A Step-by-Step Guide](#) (A gyanúsított és/vagy vádlott gyermekeknek nyújtott jogi segítségre vonatkozó minőségi normák – Útmutató lépésről-lépésre), 5. rész „Hatékony ügyfélkommunikáció”, CLEAR-Rights projekt, DCI Belgium, Terre des Hommes Magyarország, Terre des Hommes Románia, az Emberi Jogi Ügyvédek Szövetsége (Alliance des Avocats pour les Droits de l’Homme) és DCI ECPAT Hollandia.

[Guidelines for child friendly legal aid for children in conflict with the law](#) (Íránymutatás a törvénnyel összeütközésbe került gyermekek számára biztosított gyermekbarát jogi segítségnyújtásról), LA Child project, Law Institute of Lithuania, Defence for Children International Belgium, Centre for Integrated Law and Practices (Albánia).

[How to convey child-friendly information to children in migration – A handbook for frontline professionals \(2019\)](#) (Hogyan közvetíthetők a gyermekbarát információk a migráns gyermekek számára – Kézikönyv a frontvonalban dolgozó szakemberek számára (2019)), Európa Tanács

[Can anyone hear me? Participation of children in juvenile justice: A manual on how to make European juvenile justice systems child-friendly](#) (Hall engem valaki? A gyermekek részvétele a fiatalkorúakra vonatkozó igazságszolgáltatási rendszerben: Kézikönyv a fiatalkorúak európai igazságszolgáltatási rendszerének gyermekbarátabbá tételéről), International Juvenile Justice Observatory

5. modul – Pszichológiai fogalmak: gyermekpszichológia, serdülőkori fejlődés, és bevezetés a traumatudatos ügyvédi tevékenységbe

1. A serdülőkor pszichológiai és fejlődési jellemzőinek (kognitív és pszichoszociális), valamint annak a megismerése, hogy ezek miként hathatnak a törvénnyel összeütközésbe kerülő gyermekekre.
2. Bevezetés a traumatudatos ügyvédi tevékenységbe.

Gyermekkori pszichológia, serdülőkori fejlődés, traumatudatos ügyvédi tevékenység

Kb. 2 óra 30 perc

Miért érdemes ezt a modult választani, és mi a hozzáadott értéke?

Nem várható el az ügyvédektől, hogy pszichológussá váljanak. A gyermekkori és serdülőkori pszichológia és fejlődés alapvető ismereteinek birtokában ugyanakkor jobban megérthetik fiatal ügyfeleiket és az ő viselkedésüket, valamint azt, hogy miképpen értelmeznek bizonyos helyzeteket. Mindez segíteni tudja az ügyvédek abban, hogy a fiatal ügyfelek igényeinek megfelelő jogi segítséget nyújtsanak, továbbá sokkal gyermekbarátabb és hatékonyabb módon kommunikáljanak velük.

Oktató

Ehhez a speciális modulhoz egy olyan pszichológus alkalmazását javasoljuk, aki a gyermek- és serdülőkori fejlődésre, valamint a gyermekekkel kapcsolatos igazságszolgáltatására szakosodott.

Tartalom

Prezentáció a serdülőkori pszichológiáról, valamint a törvénnyel összeütközésbe került gyermekekkel kapcsolatos sajátosságokról – 60 perc

A modul első részében az oktatóknak be kell mutatniuk a serdülőkori pszichológia legfontosabb elemeit, összekötve azokat a bűnelkövető magatartással, valamint kihangsúlyozva, hogy a gyermekkori fejlődés bizonyos aspektusai miképpen befolyásolhatják az egyes helyzetek, köztük bírósági eljárások gyermekek általi megértését.

Gondolja át az előadásának a résztvevők számára kellően interaktívá tételét kérdések, viták, szavazások, vagy rövid gyakorlatok beiktatása révén. Fontolja meg egy gyermekpszichológiai szakértő felkérésének a lehetőségét is, aki egy 20–30 perces előadást tarthatna, és a résztvevők valamennyi esetlegesen felmerülő kérdésére választ adhatna.

Prezentáció a bűnelkövetéshez kapcsolódó traumáról – 30 perc

Megeshet, hogy a törvénnyel összeütközésbe került gyermek különféle traumákat élt át, amelyek befolyásolhatják a viselkedését. A trauma bekövetkezhetett a bűncselekmény előtt, a bűncselekmény elkövetésekor, vagy azt követően is (pl. a letartóztatáskor).

Egy szakértő mutassa be a résztvevőknek, hogy mit is jelent a trauma-tudatos ügyvédi tevékenység, és hogy az ügyvédek miképpen tudják – különösen a traumák jobb felismerése révén – jobban megérteni és képviselni fiatal ügyfeleiket.

Tűrészhatár – Traumával/szorongással kapcsolatos reakciók, és bevezetés a „traumatudatos ügyvédi tevékenységbe” – 15 perc

Ismertesse a CLEAR-Rights projekt *„Quality Standards for legal assistance for children suspected and/or accused – A Step-by-Step Guide”* (A gyanúsított és/vagy vádlott gyermekeknek nyújtott jogi segítségre vonatkozó minőségi normák – Útmutató lépésről-lépésre) című dokumentum 33. oldalán található *„The window of tolerance”* (Tűrészhatár) című részének, valamint a trauma-tudatos ügyvédi tevékenységről szóló részének tartalmát (33. oldal).

Mikor kell az ügyvédnek fiataikorú ügyfelét más szakemberhez irányítani? A mentális egészségi állapot felmérésére szolgáló lista (CLEAR Rights Iránymutatások) – 15 perc

Írjon egy esettanulmányt egy olyan gyermekről, aki összeütközésbe került a törvénnyel (maximum 1 oldal terjedelemben), majd ossza a résztvevőket 3–4 fős csoportokra, és kérje meg őket, hogy olvassák el a szituációt, és töltsék ki a [„CLEAR-Rights Quality Standards for legal assistance for children suspected and/or accused – A Step-by-Step Guide”](#) (A gyanúsított és/vagy vádlott gyermekeknek nyújtott jogi segítségre vonatkozó CLEAR-Rights minőségi normák – Útmutató lépésről-lépésre) című dokumentumban található, „a mentális egészségi állapot felmérésére szolgáló listát” (31. oldal). Amikor elkészültek a lista kitöltésével, röviden mutassa be nekik az eset kimenetelét, majd vitassák meg az egyéb mentálhigiénés szakemberekhez való átirányítás lehetőségeit.

Alkalmazzon bármely más olyan gyakorlatot, amelyről úgy véli, hogy érdekes lehet „a mentális egészségi állapot felmérésére szolgáló lista” felfedezéséhez; esetleg egy szerepjáték?

Az öngondoskodás elemei, valamint az ügyvédek másodlagos traumatizációja – 20 perc

A gyermekek ügyeivel foglalkozó ügyvédek az első vonalban dolgoznak, és napi szinten szembesülnek olyan súlyos helyzetekkel, amelyek a gyermekek mások vagy saját maguk ellen elkövetett erőszakos cselekedeteivel kapcsolatosak. Emiatt a rájuk nehezedő pszichológiai nyomás nagymértékű lehet, és másodlagos traumát szenvedhetnek el.

Ugyan nem ez a téma áll a modul középpontjában, mi mégis úgy véljük, hogy a gyermekek megfelelő képviselete érdekében az őket képviselő ügyvédeknek rendelkezniük kell azokkal az eszközökkel, amelyek a saját maguk pszichológiai védelemhez szükségesek. Szánjon körülbelül 20 percet arra, hogy az öngondoskodásról és a másodlagos traumatizációról szóló prezentációt vagy gyakorlatot tart a résztvevőknek.

CLEAR Rights, [Quality Standards for legal assistance for children suspected and/or accused – A Step-by-Step Guide](#) (A gyanúsított és/vagy vádlott gyermekeknek nyújtott jogi segítségre vonatkozó minőségi normák – Útmutató lépésről-lépésre), „A mentális egészség és a sebezhetőség elemzése”, 28–31. oldal.

Fair Trials, *Advancing the Defence Rights of Children Manual for Practitioners* (A gyermekek védelemhez való jogának előmozdítása – Kézikönyv gyakorló szakemberek számára), 3. fejezet: A fiatalkorúak igazságszolgáltatása, valamint a serdülőkori fejlődés, 43–51. oldal, elérhető online az alábbi linken: <https://www.fairtrials.org/articles/information-and-toolkits/advancing-the-defence-rights-of-children/>

6. modul – A gyermekek jogainak védelmével foglalkozó nemzetközi mechanizmusok

1. A gyermekek jogainak védelmével foglalkozó nemzetközi mechanizmusok, valamint azok előnyeinek és hátrányainak megismerése;
2. Képesség a helyzet alapján legmegfelelőbb mechanizmus kiválasztására;
3. Gyakorlati iránymutatás az e nemzetközi mechanizmusok használatára vonatkozóan.

Nemzetközi jog

Kb. 2 óra

Miért érdemes ezt a modult választani, és mi a hozzáadott értéke?

Amikor a nemzeti jogorvoslati lehetőségek nem teszik lehetővé az ügyvédek számára, hogy megfelelően óvják és védelmezzék fiatal ügyfeleik jogait, számos nemzetközi mechanizmus és eszköz áll a rendelkezésükre. Az ügyvédek azonban nem mindig ismerik jól ezeket a mechanizmusokat, és nem igazán tudják, hogyan kell használni azokat. Ez a modul lehetővé teszi számukra, hogy jobban megismerjék ezeket a mechanizmusokat, és ezáltal kibővítsék az eszköztárukat. Globális szinten a nemzetközi mechanizmusoknak a gyermekek ügyeivel foglalkozó ügyvédek által történő rendszeresebb használata lehetővé teszi, hogy a nemzetközi normákat megfelelőbb módon hajtsák végre a nemzeti szinten.

Tartalom

Ez a modul a DCI Belgium által a Belgiumban dolgozó ügyvédek, valamint más, gyermekekkel foglalkozó szakemberek számára létrehozott és rendszeresen megszervezett képzés angol nyelvű átdolgozása.

Az ENSZ-, valamint az európai mechanizmusok bemutatása – 60 perc

Ez a PowerPoint prezentáció azokat az ENSZ-, és európai mechanizmusokat mutatja be, amelyek hasznosak lehetnek a törvénnyel összeütközésbe került gyermekekkel foglalkozó ügyvédek számára.

Lásd a „7. modul – A gyermekek jogainak védelmével foglalkozó nemzetközi mechanizmusok” című PowerPoint prezentációt, valamint az észrevételeket. Igazítsa azt a nemzeti kontextushoz, és fordítsa le.

Az mechanizmusok előnyeinek és hátrányainak elemzése – 20 perces gyakorlat

A szóban forgó mechanizmusok némileg mind eltérnek egymástól, és az ügyvédek szempontjából olyan előnyökkel és hátrányokkal bírnak, amelyeket érdemes figyelembe venniük, amikor kiválasztják az adott helyzetre legmegfelelőbb mechanizmust.

Ez a gyakorlat azt is lehetővé teszi a résztvevők számára, hogy feldolgozzák, valamint felidézzék az előző prezentáció során megismert információkat, és kérdéseket tegyenek fel.

Ossza a résztvevőket 3–4 fős csoportokra, és kérje meg őket, hogy az ismereteik, valamint a korábbi prezentáció alapján elemezzék a mechanizmusok előnyeit és hátrányait (10 perc).

Eredmény: A kics csoportos beszélgetéseket követően kérje meg az egyes csoportokat, hogy az egyik mechanizmus tekintetében mondják el, miket gyűjtöttek össze előnyökként és hátrányokként, majd ezeket az információkat a többi csoport, valamint a PowerPointon szereplő további információk alapján a jelenlévő oktatók is egészítsék ki.

Esettanulmány: Melyik mechanizmust vegyem igénybe fiatalkorú ügyfelem jogainak védelméhez? – 30 perc

Az esetek túlnyomó többségében az ügyvédeknek ki kell választaniuk az adott esetre leginkább megfelelő nemzetközi mechanizmust, mivel egyazon ügy nem nyújtható be egynél több nemzetközi szervhez (ez alól létezik néhány kivétel, de az eljárás hossza miatt az ügyvédnek ilyenkor is már kezdettől a legjobb lehetőséget kell választania).

Írjon két rövid, az Ön országának kontextusához igazított esettanulmányt, amely két, a törvénnyel összeütközésbe került gyermek helyzetét mutatja be. Kérje meg a résztvevőket, hogy válasszák ki a legmegfelelőbb nemzetközi mechanizmust ebben a két esetben. A résztvevőknek 3–4 fős csoportokban érdemes elvégezniük ezt az esettanulmányt. Ezt követően egy beszélgetés keretében mindegyik kis csoport ossza meg gondolatait a teljes csoporttal és az oktatókkal.

Az esettanulmány kidolgozásához szükséges technikai információkat lásd a modul PowerPoint prezentációján.

Etikai szempontok – Brainstorming és PowerPoint prezentáció – 10 perc

Az ügyvédnek az általa a törvénnyel összeütközésbe került gyermek képviselete során tanúsított minden cselekménye során etikusan, a gyermek jogait tiszteletben tartva, és a gyermek mindenek felett álló érdekének előmozdításában betöltött szerepét mint elsődleges szempontot szem előtt tartva kell eljárnia. Ez az etikai megfontolás akkor is alapvető fontosságú, amikor az ügyvéd egy nemzetközi mechanizmus alkalmazását mérlegeli. Indítsa a feladatot egy brainstorminggal: Kérdezze meg a résztvevőktől, hogy milyen etikai

szempontokat kell figyelembe vennie egy ügyvédnek, amikor azt mérlegeli, hogy igénybe vegye-e a nemzetközi jogorvoslati lehetőségeket.

Ezután mutassa be a PowerPoint prezentáción található, etikával kapcsolatos ajánlásokat.

- PowerPoint prezentáció;
- A mechanizmusok előnyeit/hátrányait tartalmazó kinyomtatott táblázatok, az összes 3–4 fős csoport számára elegendő példányban;
- Nyomtatott esettanulmány.

Az ENSZ mechanizmusai

[Az OHCHR weboldala](#)

[Az OHCHR weboldalának az egyezmény alapján létrehozott testületekről szóló aloldala](#)

[Az OHCHR weboldalának az egyezmények ratifikációs állapotáról szóló aloldala](#)

[7. sz. adatlap, az ENSZ emberi jogi egyezményeinek hatálya alá tartozó egyéni panasztételi eljárások](#)

[Az OHCHR-nek az egyezmény alapján létrehozott testületek esetjogáról szóló adatbázisa](#)

Emberi Jogok Európai Bírósága

[Emberi Jogok Európai Bírósága, Kérdések és Válaszok](#)

[Az EJEB esetjoga \(HUDOC adatbázis\)](#)

[Elfogadhatósági útmutató](#)

[Az egyes témákkal kapcsolatos adatlapok](#)

[Az egyes cikkekkel kapcsolatos útmutatók](#)

Szociális Jogok Európai Bizottsága

[A Bizottság weboldala](#)

7. modul – Pro Bono 101 / Alaptételek és jó gyakorlatok

1. A *pro bono publico* alapjainak, valamint annak a megismerése, hogy a jogi szakemberek hogyan vehetnek részt ebben a tevékenységben.
2. Betekintés a gyermekjogok területén végzett pro bono tevékenységbe.

Képességfejlesztés, a pro bono tevékenység típusai, a praxis előnyei, jó gyakorlatok a pro bono tevékenység területén, a gyermekek jogaiért végzett pro bono ügyvédi tevékenység

Kb. 1 óra

Miért érdemes ezt a modult választani, és mi a hozzáadott értéke?

A résztvevők alapvető ismereteket szerezhetnek a pro bono tevékenységről, valamint arról, hogyan fogjanak bele a pro bono praxis kialakításába az ügyvédi irodájukban.

Oktató

Ehhez a konkrét modulhoz igénybe kell vennie egy helyi vagy nemzetközi szintű pro bono ügyvédet, aki megosztja a gyakorlati tapasztalatokat és bemutat néhány példát.

Tartalom

Prezentáció arról, hogy mi is az a pro bono jogi támogatás, és mi nem minősül annak – 15 perc

Ennek a modulnak az első részében az oktatóknak be kell mutatniuk a pro bono jogi támogató tevékenység kulcsfontosságú elemeit, kiemelve azt, hogy milyen pozitív hatásai lehetnek egy pro bono praxis kialakításának.

Esetlegesen gondolja át, hogyan tehetné az előadását kellően interaktívá a résztvevők számára példák, kérdések, viták, felmérések, vagy rövid gyakorlatok beiktatása révén.

Prezentáció arról, hogy miképpen kutathatók fel a pro bono ügyek – 15 perc

A modul második részében az oktatóknak háromféle, a pro bono ügyek azonosítására szolgáló módszert kell bemutatniuk: az információs központokat, a partnerségeket, valamint a keresztszervezeteket. A résztvevők

ismereteket szerezhetnek az információs központok eljárási vonatkozásairól, valamint megtudhatják, miért érdemes a pro bono ügyvédeknek igénybe venniük ezeket a szolgáltatásokat.

Jó gyakorlatok – 30 perc

A modul harmadik része példákat mutat be a leghatékonyabb és legjelentősebb hatással bíró pro bono praxis kialakítását elősegítő jó gyakorlatokkal kapcsolatosan. A modul utolsó részében az oktatóknak be kell mutatniuk a gyermekjog területén végzett pro bono jogi támogató tevékenységet, és olyan példák segítségével, mint a CLEAR-Rights gyermekbarát jogi segítségnyújtásról szóló képzései, ki kell hangsúlyozniuk, hogy az ügyvédeknek fejleszteniük szükséges képességeiket ezen a területen.

- „8. modul – Pro Bono 101 – Alaptételek és Jó Gyakorlatok” című PowerPoint prezentáció

Források:

- PILnet, A4Id 2011. [Pro Bono Clearinghouse Manual Resources for developing pro bono legal services](https://www.pilnet.org/resource/pro-bono-clearinghouse-manual-resources-for-developing-pro-bono-legal-services/) (Kézikönyv a Pro Bono Információs Központokról – Eszközök a pro bono jogi szolgáltatások kialakításához): <https://www.pilnet.org/resource/pro-bono-clearinghouse-manual-resources-for-developing-pro-bono-legal-services/>
- PILnet, 2020. Pro Bono Legal Assistance for Your Organization (Pro Bono Jogi Támogatás az Ön Szervezetének): <https://www.pilnet.org/wp-content/uploads/2020/07/Pro-Bono-Legal-Assistance.pdf>
- DLA Piper és PILnet 2021. European BARs and Pro Bono (Az Európai Ügyvédi Kamarák és a Pro Bono): <https://www.pilnet.org/resource/european-bars-and-pro-bono/>
- PILnet, 2015. Pro Bono Handbook (Pro Bono Kézikönyv): <https://www.pilnet.org/resource/pro-bono-handbook/>

ny

A képzési program összegzése és értékelése

Kb. 30 perc

Tartalom

Összegzés – 15 perc

Röviden foglalja össze a képzés legfontosabb tanulságait, kiemelve mind az Ön által átadni kívánt kulcsfontosságú üzeneteket, mind a résztvevők által említett legfontosabb elemeket. Adjon időt a résztvevőknek, hogy megoszthassák utolsó gondolataikat.

Értékelőlapok – 10 perc

Minden résztvevő töltsse ki az értékelőlapot. Ez lehetővé teszi az Ön számára, hogy felmérje, milyen fejlődést értek el a résztvevők a képzés során, valamint összegyűjtse a képzéssel kapcsolatos általános visszajelzéseiket. A visszajelzéseik a későbbiekben segíteni tudják Önt a képzés tartalmának jövőbeli célokhoz igazításában, valamint fejlesztésében. Javasoljuk, hogy olyan online platformot használjon, amely az eredmények átfogó elemzését biztosítja, mint például a Survey Monkey.

Készítse el előre az értékelőlapot (lehetőleg egy online platform, például a Survey Monkey segítségével).

Részvételi igazolások

Gyakorlati szempontok

Ellenőrizze, hogy minden résztvevő aláírta-e a jelenléti ívet, és ossza ki a részvételi igazolásokat.

Általános következtetés

Határozottan hiszünk abban, hogy a gyermekekkel foglalkozó szakemberek multidiszciplináris képzéshez való hozzáférése kulcsfontosságú szerepet játszik a gyermekjogok valamennyi területen történő megfelelőbb érvényesítésében.

Ahhoz, hogy az igazságszolgáltatási rendszerek valóban gyermekbarátak legyenek, elengedhetetlen, hogy „a gyermekekkel, valamint a gyermekekért dolgozó szakembereknek szükséges interdiszciplináris képzésben részesüljenek a különböző korcsoportokba tartozó gyermekek jogaival és szükségleteivel, valamint a hozzájuk igazított eljárásokkal kapcsolatosan.” (az Európa Tanács gyermekbarát igazságszolgáltatásról szóló iránymutatásai).

Ezért arra kérjük Önt, hogy alkalmazza és terjessze ezt a képzési útmutatót és annak összes modulját, valamint ossza meg azokat minden olyan szakemberrel, aki meggyanúsított, vádlott vagy elítélt gyermekekkel dolgozik, mint például a rendőrök, az ügyészek, a bírák, az ügyvédek, a közvetítő szolgálatok, az ifjúságvédelmi szolgálatok, a pártfogó felügyelők stb.

Bibliográfia és egyéb hasznos eszközök oktatók számára:

A Fair Trials által koordinált és az International Juvenile Justice Observatory-val, az APADOR-CH Comitetul Helsinki-vel, a Magyar Helsinki Bizottsággal és a Leideni Egyetemmel együttműködésben kidolgozott [„Advancing the Defence Rights of Children Manual for Practitioners”](#) (A gyermekek védelemhez való jogának előmozdítása – Kézikönyv gyakorló szakemberek számára) című kézikönyv, 5. fejezet „Kommunikáció”.

[Quality Standards for legal assistance for children suspected and/or accused – A Step-by-Step Guide](#) (A gyanúsított és/vagy vádlott gyermekeknek nyújtott jogi segítségre vonatkozó minőségi normák – Útmutató lépésről-lépésre), 5. rész „Hatékony ügyfélkommunikáció”, CLEAR-Rights projekt, DCI Belgium, Terre des Hommes Magyarország, Terre des Hommes Románia, az Emberi Jogi Ügyvédek Szövetsége (Alliance des Avocats pour les Droits de l’Homme) és DCI ECPAT Hollandia.

[Guidelines for child friendly legal aid for children in conflict with the law](#) (Iránymutatás a törvénnyel összeütközésbe került gyermekek számára biztosított gyermekbarát jogi segítségnyújtásról), LA Child project, Law Institute of Lithuania, Defence for Children International Belgium, Centre for Integrated Law and Practices (Albánia).

[How to convey child-friendly information to children in migration – A handbook for frontline professionals \(2019\)](#) (Hogyan közvetíthetők a gyermekbarát információk a migráns gyermekek számára – Kézikönyv a frontvonalban dolgozó szakemberek számára (2019)), Európa Tanács

[Can anyone hear me? Participation of children in juvenile justice: A manual on how to make European juvenile justice systems child-friendly](#) (Hall engem valaki? A gyermekek részvétele a fiatalkorúakra vonatkozó igazságszolgáltatási rendszerben: Kézikönyv a fiatalkorúak európai igazságszolgáltatási rendszerének gyermekbarátabbá tételéről), International Juvenile Justice Observatory

Defence for children international (DCI) – Belgium, Practical Guide for Lawyers – How to defend a child in conflict with the law?, My Lawyer, My Rights project (Gyakorlati útmutató ügyvédeknek: Hogyan védjük meg a törvénnyel összeütközésbe került gyermeket?, Az én ügyvédem, az én jogaim projekt, <https://lachild.eu/wp-content/uploads/2016/05/PRACTICAL-GUIDE-FOR-LAWYERS.pdf>

A „Know your Rights” (Ismerd a jogaidat) című, a törvénnyel összeütközésbe került gyermekek számára szóló útmutató <https://lachild.eu/wp-content/uploads/2021/11/Know-ur-rights-FinalBrochureEN.pdf>

valamint az útmutató nemzeti kontextushoz igazítását lépésről-lépésre bemutató kézikönyv <https://lachild.eu/wp-content/uploads/2021/11/Step-by-step-Manual-How-to-adapt-it.pdf>

UN Committee on the rights of the Child, General Comment n°24 on children’s rights in the child justice system CRC/G/GC/24 (Az ENSZ Gyermekjogi Bizottságának 24. sz. általános megjegyzése a gyermekek jogairól a gyermekek ügyében történő igazságszolgáltatásban CRC/G/GC/24)

<https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G19/275/57/PDF/G1927557.pdf?OpenElement>

Az ENSZ mechanizmusai

[Az OHCHR weboldala](#)

[Az OHCHR weboldalának az egyezmény alapján létrehozott testületekről szóló aloldala](#)

[Az OHCHR weboldalának az egyezmények ratifikációs állapotáról szóló aloldala](#)

[7. sz. adatlap, az ENSZ emberi jogi egyezményeinek hatálya alá tartozó egyéni panasztételi eljárások](#)

[Az OHCHR-nek az egyezmény alapján létrehozott testületek esetjogáról szóló adatbázisa](#)

Emberi Jogok Európai Bírósága

[Emberi Jogok Európai Bírósága, Kérdések és Válaszok](#)

[Az EJE esetjoga \(HUDOC adatbázis\)](#)

[Elfogadhatósági útmutató](#)

[Az egyes témákkal kapcsolatos adatlapok](#)

[Az egyes cikkekkel kapcsolatos útmutatók](#)

Szociális Jogok Európai Bizottsága

[A Bizottság weboldala](#)

CLEAR-Rights is co-funded by the Justice Programme of the European Union (2014-2020).